

C O L U M B A

**INFORMAČNÍ ZPRAVODAJ ZÁPADOČESKÉ POBOČKY ČESKÉ SPOLEČNOSTI
ORNITOLOGICKÉ PŘI ZÁPADOČESKÉM MUZEU V PLZNI**

ROČNÍK: X (2004)

ČÍSLO: 2 (listopad)

ÚVODEM

Vážení přátelé,

dostáváte do rukou druhé číslo X. ročníku zpravodaje Columba.

Redakce má i nadále zájem o příspěvky, které se týkají plánování a průběhu ornitologických akcí v kraji Plzeňském a Karlovarském, ale také z ostatních částí celého Západočeského regionu. Nezapomínejte také posílat příspěvky vašich zajímavých pozorování, se kterými se chcete podělit, do sekce „Z ornitologického zápisníku – aktuality.“ Za nárůst počtu autorů budeme rádi a stávajícím za příspěvky děkujeme.

Případné příspěvky zasílejte na následující adresu: Mgr. Lubomír Volter, R. Svobodové 31, 323 00, Plzeň 23. Nejlépe je zasílat příspěvky ve formátu MS WORD na přenosných médiích (disketa, CD či DVD), která samozřejmě vrátím. Příspěvky můžete také posílat na e-mail: lvolter@post.cz, což je pravděpodobně nejsnadnější pro obě strany. Případné dotazy mohou zodpovědět na telefonu 37 752 40 88 (byť – po 19. hodině) nebo na mobilu 608 568 065. Redakce si vyhrazuje právo příspěvky formálně upravovat bez zásahu do věcného obsahu sdělení. Uzávěrka příspěvků pro jarní číslo je 31.1.2005.

V nadcházejícím zimním období přeji mnoho ornitologických zážitků!

Lubomír Volter

ZÁPIS Z ČLENSKÉ SCHŮZE ZÁPADOČESKÉ POBOČKY ČSO PŘI ZČM V PLZNI KONANÉ DNE 14.3. 2003 V ZÁPADOČESKÉM MUZEU V PLZNI

V 9:15 zahájil krajskou schůzi K. Lang a omluvil nepřítomného RNDr. S. Benedu, který byl momentálně na schůzce Pracovní skupiny pro výzkum a ochranu čápa bílého v Pardubicích.

K. Lang vyzval přítomného RNDr. F. Pojera, aby přítomným shrnul informace členské schůze ČSO, která se konala v Praze:

- V úvodu RNDr. Pojer oznámil, že již není v novém výboru ČSO, protože už nekandidoval.
- Schůze se již po třetí konala v ZŠ ve Vršovcích a pravděpodobně se tam bude konat i nadále.
- Hlavním bodem schůze byla volba nového výboru ČSO. Celkem se sešlo 350 hlasovacích lístků (zaslaných poštou i odevzdaných osobně na místě voleb). Kandidátů bylo tentokrát více než volných funkcí, předsedou ČSO se stal Prof. K. Šťastný, prvním místopředsedou Mgr. J. Cepák a druhým místopředsedou RNDr. J. Chytil. Novým členem výboru je O. Sedláček, který je jednatelem.
- Počet členů ČSO se již přehoupl přes 2000.
- Připravované akce na rok 2004:
 - I. Vítání ptačího zpěvu – žádá všechny, kteří ho letos budou organizovat, aby poslali pozvánku do Ptačího světa.
 - II. Jako každý rok i letos se pořádá sčítání čápů bílých, sledovat se bude i přilet ze zimovišť. Navíc se letos provádí sčítání čápů černých (po deseti letech).
 - III. Dvě členské exkurze. První bude dvoudenní na přelomu května a června a povede do Krkonoš (zajišťuje p. Flousek). Druhá bude pouze jednodenní do záchranné stanice živočichů ve Voticích (p. Křížek)
- Prof. K. Šťastný žádá, aby všichni, kteří se podíleli na Mapování hnízdního rozšíření ptactva v ČR, dodali své výsledky. Atlas snad bude vydán záhy po napsání.
- Manželé Musilovi se pochvalně zmínili o nárůstu sčítatelů v Plzeňském a Karlovarském kraji v programu Zimního sčítání vodního ptactva.

Poté dostal slovo K. Makoň. Uvedl, že z časových důvodů se vzdává funkce tajemníka a bude rád, pokud se této funkce někdo ujme. Omluvil L. Voltera a vyzval za něj členy především z Karlovarského kraje k většímu množství příspěvků do Columby.

Š. Vančurová se krátce vyjádřila k finančnímu stavu pobočky. Situace byla v roce 2003 příznivá (především díky sčítání kormoránů velkých). Nyní je na účtu 85 000 Kč.

Mgr. L. Schröpfer informoval, že již po třetí se koná sčítání hnízdících párů racka chechtavého v Západních Čechách (v roce 2005 by se snad mohlo konat i v Sasku). Zjistilo se, že párů ubývá, a proto Mgr. Schröpfer prosí o zasílání pozitivních i negativních hlášení. Vyšla zpráva Skupiny pro výzkum ochranu dravců a sov. Na závěr svého výstupu pozval na konferenci Skupiny pro výzkum ochranu dravců a sov, která se koná 24. – 26.9. v Mikulově.

Vystoupil RNDr. P. Řepa. Podal bližší informace zájemců o připravovaném sčítání v Slavkovském lese. Orientace ve sčítacích čtvercích by měla být dobrá díky přehlednému terénu. 22.4. od 19:00 bude na správě CHKO Slavkovského lesa přednáška o výzkumu kurů. Případní zájemci jsou zváni. Lesy ČR mají ve skladu

dostatek budek pro sovy, jen je nestíhají vyvěsit. Pokud by měl někdo zájem o spolupráci, může se přihlásit správě lesů v místě, kde by je chtěl vyvěsit.

V bloku „různé“ byly dva dotazy. První byl dotaz Mgr. L. Schröpfera na RNDr. F. Pojera ohledně vydání dlouho slibovaného dílu Fauna ČR – Dravci. Letos určitě vydána nebude, snad příští rok. Pan Kraus měl dotaz, zda se bude konečně něco dělat s uteklými norky z farem. Vyhubili již raky na Klabavě a užovky podplamaté na Berounce na Křivoklátsku. RNDr. F. Pojer odpověděl, že byl učiněn první krok, myslivci je mohou lovit.

Následovala dvacetiminutová přestávka, kterou přítomní využili hlavně k neformálním kontaktům a řada z nich si vybrala z materiálů společnosti a pobočky, které byly tradičně vystaveny na klavíru a byly určeny k rozebrání. Mnozí také zaplatili u RNDr. F. Pojera příspěvky ČSO a jiné platby, případně si zakoupili některé publikace.

Po přestávce proběhla přednáška Jaroslava Hrušky „Význam ČSOP při ochraně dravců a sov.“ Svůj projev doplnil mnoha fotkami a tabulkami se získanými daty. Přednáška byla odměněna potleskem.

Schůze byla zakončena ve 12:00 hod.

Na schůzi bylo přítomno 35 členů ČSO, 1 host a 5 členů se omluvilo.

Zápis zpracovala: M. Kladouvá

Zápis ověřil: K. Lang

ZPRÁVA TAJEMNÍKA

Schůze výboru pobočky:

Za uplynulé období se výbor ZČP ČSO sešel pouze jednou a to těsně před svoláním podzimní krajské schůze. Na programu bylo projednáno odstoupení tajemníka pobočky a předsedy pobočky RNDr. S. Benedy. Dále se hovořilo o podzimních volbách do výboru i případných kandidátech na předsedu a na jednatele pobočky. S finálním výsledkem bude členská základna seznámena na podzimní velké schůzi pobočky.

Poděkování:

Jelikož se jedná o mou poslední zprávu z titulu tajemníka pobočky, rád bych poděkoval všem, kteří mě při plnění této funkce pomáhali. Jejich jména určitě všichni dobře znáte, jelikož na stránkách Columby vás průběžně informovali o stavu financí i o dění kolem naší organizace. Jmenovitě je to naše hospodárka Š. Vančurová,

šéfredaktor L. Volter, www stránky V. Kovář, zpracovatelé zápisů z krajských i malých schůzek pobočky M. Paisker, M. Kloudová, P. Blažková, v neposlední řadě i trpělivý předseda RNDr. S. Beneda a další kolegové. Ještě jednou jim všem mnohokrát děkuji za to, že mě v mé funkci nenechali samotného. Přesto, že spolupráce s nimi byla pro mne příjemnou, časové důvody mi neumožňují v této funkci déle setrvat. Nový tajemník či jednatel pobočky bude představen na podzimní velké schůzi a tak doufám, že spolu s ním se zlepší i někdy mnou opomíjený servis ZČP ČSO.

Děkuji!

Karel Makoň
tajemník ZČP ČSO

VÝZVA KE SPOLUPRÁCI

Vážení přátelé,

V roce 2003 jsem byl požádán o vypracování referátu na téma „Dějiny západočeské ornitologie“ pro Západočeskou ornitologickou konferenci. Při přípravě tohoto referátu se ukázalo, že vzhledem k šíři a rozsahu faktografického materiálu si toto téma zaslouží mnohem důkladnější zpracování než je možné v rámci několikastránkového referátu.

Proto jsem se rozhodl zpracovat dějiny ornitologického výzkumu v západních Čechách s využitím všech dostupných pramenů. Součástí této práce bude seznam všech osob, které se na ornitologické práci v západních Čechách podílejí i těch, které se na ní podíleli v minulosti. U každé osoby budou uvedeny základní biografické údaje, zaměření jejich práce a prameny, ze kterých byly údaje čerpány. Jako vzor pro způsob zpracování chci použít publikaci K. Hudce „Ornitologové České republiky“ (Přerov 1999). Vedle autorů, kteří samostatně publikují, hodlám do seznamu zahrnout i kroužkovatele, dopisovatele a další spolupracovníky na výzkumných projektech, pokud výsledky jejich práce byly v odborných publikacích využity a zahrnují období 10 let a více.

Práce nebude nahrazovat regionální bibliografii, která byla pro západní Čechy zpracována L. Hůrkou do r. 1983 ani celostátní, která v tištěné podobě je zpracována do r. 1992 (I. Kožená, K. Hudec, M. Saniga, Brno 1994). Údaje z pozdějších let jsou přístupné pouze na internetu. Proto bude u jednotlivých pracovníků uveden jako orientační údaj pouze počet publikovaných prací.

V tomto čísle Columby je přiložen dotazník o vaší činnosti v ornitologii za celou dobu vašeho působení v západních Čechách. Prosím vás o jeho vyplnění a zaslání na adresu: RNDr. Stanislav Beneda, Květná 33, 326 00 Plzeň. Zároveň prosím, abyste mne upozornili na již zesnulé západočeské ornitology, případně pokud o nich máte další informace, mi je též sdělili. V případě potřeby Vám zašlu za tímto účelem další dotazníky.

Dotazníky mi můžete předat na podzimní krajské schůzi nebo poslat poštou do 31.1.2005.

Za Vaši spolupráci předem děkuje

RNDr. Stanislav Beneda

VÍTÁNÍ PTAČÍHO ZPĚVU 2004

Plzeň:

Již tradiční akce ornitologů z Plzně se letos uskutečnila v sobotu 17. května 2004. Sraz účastníků byl v 5:30 hod. na Košutce, odkud se šlo směrem k Pecihrádku a lávce přes řeku Berounku. Součástí této akce byla i tradiční dopolední ukázka kroužkování volně žijícího ptactva na levém břehu řeky Berounky pod Pecihrádkem. Na akci navazovaly rovněž „Dny otevřených dveří na Záchrané stanici živočichů“ (Plzeň – Doubravka) a to v sobotu i v neděli od 9:00 do 18:00 hod. Ornitologické vycházky se zúčastnilo celkem 23 lidí, ukázky kroužkování pak asi o 22 lidí více a do Záchrané stanice živočichů přišlo cca 130 návštěvníků. Pro účastníky vycházky bylo rovněž připraveno menší občerstvení v podobě opékání špekáčků. Mimo jiné před areálem ZSŽ byla k vidění putovní výstava pod názvem „Deset let ve službách města“ věnovaná činnosti DES OP a Záchrané stanici živočichů Plzeň.

Karel Makoň

Rokycany:

Tradiční vítání ptačího zpěvu připravili již po několikáté rokycanští ochránci přírody na první květnovou neděli, tedy druhého. Sraz zájemců byl tentokrát stanoven až na 9.00 hodinu. Přijít mohli samozřejmě i nečlenové organizace. Několik do přírody oblečených a obutých zájemců o procházku jarní přírodou se sešlo před nádražím Českých drah v Rokycanech. Po krátkém úvodním slově, které bylo věnováno důvodu této zajímavé akce, se zájemci vydali kolem Klabavské nádrže, kterou v nedávné době ochránci přírody společně se žáky všech rokycanských základních škol uklízeli především od naplaveného nepořádku. Trasa byla zhruba desetikilometrová a zrak a sluch byl zejména zaměřen na vodní plochu. I když nebylo příliš vlídné počasí (v průběhu akce i drobně poprchávalo), zážitky byly úžasné. Nejenže jsme mohli pozorovat běžné druhy opeřenců, měli jsme štěstí a viděli i rybáka černého a písíka obecného, tedy opeřence, které jsou zde vidět jen zřídka. Po skončení zajímavé vycházky spojené s odborným výkladem měli zájemci možnost si odnést i propagační materiály (pták roku, ptačí svět, samolepky). Jistým zpestřením celého výslapu byla i závěrečná prohlídka záchrané stanice živočichů v Rokycanech, kde se mohli účastníci seznámit nejen s činností organizace, ale i s jednotlivými chovanci. Z nich asi nejvíce zaujala mláďata sov pálených, která jsou určena k vypuštění do volné přírody.

Pavel Moulis - předseda ZO ČSOP Rokycany

Holýšov:

Již tradičně se první květnovou neděli sešli milovníci ptactva z Holýšova a okolí na Vítání ptačího zpěvu, které uspořádal Holýšovský ornitologický klub. Celoevropská akce má za cíl sledování a určování ptačích druhů zejména podle hlasu. V 5.00 ráno 2. května se nás sešlo celkem 13 a vyrazili jsem na krátkou procházku podél řeky Radbuzy. Celkem jsme podle zpěvu a pomocí dalekohledů určili 40 ptačích druhů. Z těch zajímavějších to byly: čáp černý, strakapoud malý, lejsek černohlavý, volavka popelavá, cvrčilka zelená, ledňáček říční, pěnice slavíková, žluna zelená. Zejména přelet čápa černého v nevelké výšce nad našimi hlavami byl úchvatnou podívanou. Zajímavým místem na pozorování a určování ptáků byla stará tanková cesta, která je po okrajích zarostlá velkým množstvím trnek, šípku a dalších keřů. Ráno bylo sice chladno, foukal studený vítr, ale množství pozorovaných ptačích druhů nás dostatečně rozehřálo. Příjemným zpestřením bylo objevení obsazených hnízd drozda kvíčaly a straky obecné. Velkou pozornost budilo také relativně velké množství různých dutin, které se nacházely zejména v olších na břehu Radbuzy. Jedna z nich byla v době naší návštěvy obsazena párem špačků obecných, který pilně nosil mláďatům v dutině hmyzí potravu. Akci jsme ukončili asi v 7.45 hod. Při malém občerstvení jsme pak rozebrali veškeré dojmy z naší ranní vycházky. Rozdali jsem si také propagační materiály České společnosti ornitologické a na závěr jsme si samozřejmě slíbili, že příští rok se určitě znovu sejdeme.

Libor Schröpfer

Chodov u Karlových Varů:

V neděli 9.5. v 5.30 se na hrázi rybníka Bahňák sešla hrstka nadšenců čítající 5 osob, 3 z řad ČSOP. Bylo zataženo, 4°C. Bylo slyšeno a viděno 25 druhů ptáků. Zpestřením vycházky bylo pozorování krahujce nesoucího kořist v pařátech na hnízdo, které bylo skryto v lese. Po dvou hodinách jsme se vrátili do klubovny ČSOP, kde byly rozdány propagační materiály. Poté se všichni účastníci rozešli do svých domovů.

M. Horáková

ZPRÁVA O PRŮBĚHU FESTIVALU PTACTVA 2004

Plzeň:

Akce byla tradičně zahájena na hrázi Boleveckého rybníka 2. října v 9:00. Opět se jednalo o ornitologickou vycházku s ukázkou odchytu a kroužkování volně žijícího ptactva, která byla zakončena exkurzí v areálu Záchrané stanice živočichů v Plzni – Doubravce. Nově byla předvedena ukázka výcviku a letových schopností uměle odchovaného mláďete orla skalního „Maxe“. Na akci rovněž navazovaly dny otevřených dveří Záchrané stanice živočichů v Plzni. I přes nepřízeň počasí a vytrvalý déšť přišlo na vycházku celkem 37 účastníků a do stanice pak cca 100 návštěvníků. Při vycházce bylo pozorováno celkem 417 ex. ptáků v 31 druzích a při kroužkování pak odchyceno celkem 24 ptačích jedinců. Mezi nejzajímavější druhy patřil jednoznačně králíček ohnivý. Na závěr si účastníci mohli opéci špekáčky,

prohlédnout si výstavu ptačích lebek, vajec, vývržků, kroužků, krmítek, hnízd a budek či navštívit léčebné zařízení se zvířecími pacienty.

Karel Makoň

Rokycany:

Ani nepřízeň počasí neodradila téměř třicítku rokycanských ochránců přírody a jejich příznivců od tradičního světového festivalu ptactva, jehož cílem bylo sledování opeřenců na Kařezských rybnících. Kařezské rybníky patří k nejzajímavějším ornitologickým lokalitám Rokycanska a tudíž je jim ze strany pozorovatelů ptactva věnována patřičná pozornost právě v době podzimního a jarního tahu. Tato zajímavá lokalita byla vyhlášena chráněným územím v r. 1992 na ploše 66,59 hektaru právě z důvodu ochrany hnízdišť a tahové lokality vodního ptactva. I dnes se ukázalo, že byla vyhlášena právem, neboť zde pozorovatelé spatřili potápky roháče, labutě velké, ledňáčky říční, poláky velké, racky chechtavé, volavky popelavé i bílé a řadu dalších opeřenců. V rámci festivalu jsme také navštívili další zajímavou lokalitu – Štěpánský rybník, který byl vyhlášen jako maloplošné chráněné území v r. 1989. Důvodem ochrany této lokality však není výskyt vodního ptactva, ale odkryv hornin vulkanických a vulkanodentrických břidlic.

Pavel Moulis - předseda ZO ČSOP Rokycany

Jivjanské rybníky:

V neděli 3. října 2004 uspořádal Holýšovský ornitologický klub již tradiční Ptačí festival, který byl tentokrát festivalem světovým. Celkem 30 zájemců se sešlo ráno u holýšovské radnice nebo na hrázi Jivjanských rybníků. Počasí bylo tentokrát excelentní a velmi pomohlo ke zdaru celé akce. Již od prvních minut jsme měli možnost pozorovat zajímavé druhy. Jivjanský rybník byl doslova zavalen ptáky všech řádů a bylo opravdu co pozorovat. Hejno 8 labutí velkých nebo 10 kormoránů velkých na stromě na břehu rybníka byl jen začátek. Po chvíli přistálo na hladině hejno 7 hvízdáků euroasijských, přeletěl první luňák červený. Nad hlavami přeletovala hejna pěnkv obecných, skřivanů polních a špačků obecných. Poblíž Červeného rybníka přelétlo hejno 9 morčáků velkých směrem na jih, objevili se i první skřivani lesní (nakonec jsme jich napočítali 7). Na hladině plulo asi 250 březňáček, dále 20 čírek obecných, 18 potápek roháčů, 10 lysek černých a také jedna potápka malá. Zaslouženou pozornost na sebe vázali kormoráni velcí, kterých jsme nakonec napočítali 16 kusů. Protahujících luňáků červených bylo nakonec celkem pět. Zhlacení dojmy z krásných pozorování jsme využili nabídku na malé občerstvení a dále diskutovali všechna zajímavá pozorování. Kromě redaktora Domažlického deníku dorazil také redaktor Českého rozhlasu Plzeň, který v průběhu akce živě odmoderoval vstup předsedy Holýšovského ornitologického klubu do vysílání. Celkové výsledky našich pozorování tento den byly velmi zajímavé. Bylo pozorováno 1346 ptáků 53 druhů, což je výsledek, který se nám ještě v dosavadních ročnících nepodařilo docílit. Již dnes se těšíme na další ročník této krásné akce.

Libor Schröpfer

PROBLÉM OCHRANY VOLAVKY POPELAVÉ NA BORSKÉ KASKÁDĚ NA TACHOVSKU

Na celé Borské kaskádě na Tachovsku dochází v posledních 3 letech ke zhoršení hnízdních podmínek., hlavně v rákosových porostech. V roce 2002 bylo okroužkováno v rákosových porostech 72 juv., v roce 2003 se tento počet snížil na 9 juv., v roce 2004 již volavky v rákosových porostech nehnízdí. Zbytek kolonie, která hnízdí na stromech, se pohybuje v max. počtu 2 – 3 hnízd.

Příčinou tohoto stavu je to, že v roce 2003 firma Klatovské rybářství a.s. snížila hladinu většiny rybníků natolik, že zůstaly rákosové porosty bez vody. Tím došlo k vyplenění hnízd predátory. V roce 2004 se do rákosin již volavky nevrátily a počet hnízd se snížil na polovinu. Další příčinou je rušení volavek v době hnízdění při plašení kormorána velkého.

V posledních letech se na Borské kaskádě opakovaně vyskytují volavky bílé, a to na podzim od září do listopadu, na jaře od března do května. Je zde možnost, že by volavka bílá mohla zahrnout v kolonii volavek popelavých.

Případný odstřel volavek popelavých sníží i možnost výskytu tohoto ohroženého druhu, protože volavky bílé přeletují na většinu rybníků Borské kaskády. V dubnu 2004 se na Dolním Novodvorském rybníce střílelo, i když jsem v té době nezaznamenal výskyt kormorána.

Počet volavek popelavých na Borské kaskádě čítal v době hnízdění v roce 2004 max. 40 ex.

Podobná situace je i na rybnících v okolí Čečkovic, kde se vyskytuje max. 20 ex. volavek obou druhů. Volavek bílých bývá 8-10.

Ještě horší situace je i na Sedlišťské kaskádě. Zde došlo k masakru již kroužkovaných volavek popelavých v počtu více jak 100 juv. Volavčím mláďatům byly odřezány části zobáků, posekány pravděpodobně mačetou. Také zde volavky popelavé přestaly hnízdit v rákosových porostech. Zbytek volavek hnízdí na stromech v počtu max. do 20 hnízdních párů. I zde se provádí plašení kormorána velkého střelbou, a to i v rezervaci. Při sledování výskytu kormoránů v r. 2003 zde byly rovněž pozorovány další ohrožené druhy.

Při vstupu do EU jsme se zavázali, že vytipujeme ptačí území pro vyhlášení evropsky významných chráněných území - Natura 2000. Dle mého názoru by v úvahu připadala Sedlišťská a Borská rybníční kaskáda na Tachovsku. Jestliže však k tomuto úkolu přistupujeme v první řadě zahájením odstřelu volavek, myslím, že to není z hlediska orgánu ochrany přírody zrovna ten nejšťastnější krok. Mám k dispozici výsledky sledování Borské rybníční kaskády za více jak 20 let a musím konstatovat, že z 97 sledovaných ptačích druhů, které se zde vyskytují, se u většiny z nich nemůže mluvit o jejich přibývání, naopak většiny ptačích druhů ubývá. Jakékoliv údaje, které by mohly doplnit výsledky mých pozorování, vítám. Zásadně však jsem proti tomu, aby se do vývoje volavky popelavé a kormorána velkého zasahovalo umělou regulací jejich stavů.

VÝSKYT ŽLUVY HAJNÍ V OKOLÍ BORU

Žluva je jediný představitel čeledi žluvovitých v našich krajinách. U nás je krátkodobým hostem, přilétá jako jeden z posledních ptáků někdy už v posledních dnech dubna, pravidelně však v prvních dnech května.

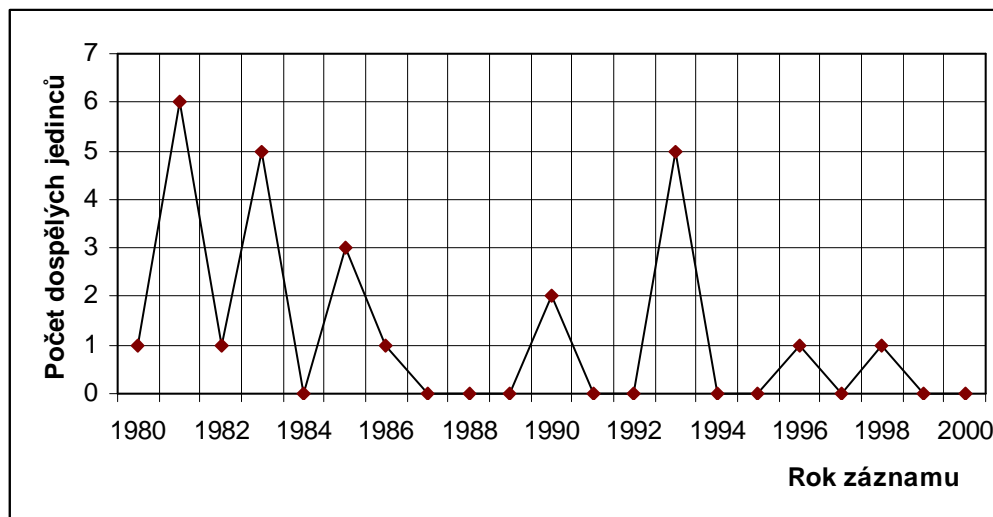
Na tachovském okrese se nevyskytuje příliš hojně. Její výskyt je pravděpodobně omezen nadmořskou výškou. Vyskytuje se zde především ve starých parcích a polních remízcích se zastoupením listnatých stromů a v neposlední řadě v remízcích lemujících břehy mnoha rybníků.

Na Borsku proběhla v 70. a 80. letech minulého století rozsáhlá změna krajiny, jejímž následkem bylo vymizení mnoha ploch hlavně polních remízů a alejí, které překážely rozvinuté zemědělské velkovýrobě. Tím se podstatně snížily možnosti hnízdění těchto ptáků v této oblasti. Dalším negativním vlivem bylo snížení potravní nabídky v důsledku používání velkého množství umělých hnojiv a postřiků.

Dle mého pozorování se v 70. a 80. letech se žluvy v okolí Boru vyskytovaly hlavně při jarním průtahu. Zajímavý je výskyt z posledních 2-3 let, kdy k jednomu sledovanému páru v zámeckém parku přibývá výskyt žluvy i v remízích lemujících rybníky. Jedním z možných důvodů je změna obhospodařování zemědělské krajiny, více ploch polí převedených zpět na kulturní louky.

V současné době se pravidelně vyskytuje jeden pár žluv v zámeckém parku a další dva páry v remízích v okolí rybníků. Následující období teprve ukáže, zda se nejedná pouze o přechodný jev.

Graf: Počet jedinců žluvy hajní v okolí Boru v letech 1980-2000.

Karel Machač

JEŘÁBI LETĚLI NA JIH

Neuvěřitelný zážitek se dne 4.11. odehrál nad obcí Litohlavy na Rokycansku, když přes tuto malou obec letělo 22 jeřábů popelavých. Tito vzácní ptáci jsou větší než čáp a v rozpětí dosahují kolem 240 centimetrů. Rokycanští ochránci přírody je pozorovali vůbec poprvé v životě. Ještě se totiž nestalo, aby tento celkově šedavý pták byl na Rokycansku pozorován. O to větší překvapení bylo, když se na obloze objevila typická jeřábí klínovitá formace směřující k Plzni. Jeřáb popelavý hnízdí v severní Evropě odkud táhne na zimoviště v severní Africe. Část jich také zůstává na Sicílii a řeckých ostrovech. Zpátky na hnízdiště se vrací v polovině dubna. Hnízdění probíhá v rozlehlých nížinách, kde se střídají bažinatá a suchá místa. Ve střední Evropě však nenacházejí k hnízdění příliš vhodných míst z důvodu hustého osídlení obyvatelstvem. Tam, kde nejsou rušeni, používají hnízdiště i několik let. Na stavbě hnízda i na sezení na vejcích se střídají oba partneři. Rodičovské péči předcházejí impozantní svatební tance, přičemž se oba ptáci klanějí a vyskakují do výše při soustavném mávání křídly. Přitom vynášejí do vzduchu symbolicky i hnízdní materiál. Jeřábi tančí i mimo dobu hnízdění vždy, když jsou vzrušeni. Kladou většinou dvě, zřídka i tři vejce. Jejich průměrná délka je 95 mm. Jeřábi začínají hnízdit v polovině dubna a sezení na vejcích trvá 29 dnů. Zatímco jeden z rodičů sedí na vejcích, druhý pečlivě hlídá. Mláďata jsou nekrmivá a poletovat začínají 9 až 10 týdnů po vyklubání z vajec. Rodina však zůstává pohromadě až do zimy. Jeřábi jsou všežravci živící se převážně hmyzem, semeny a kořínky. Během tahu rádi odpočívají na polích, kde sbírají rostlinnou a živočišnou potravu.

Pavel Moulis

Z ORNITOLOGICKÉHO ZÁPISNÍKU - AKTUALITY

16.4.: lžičák pestrý, 1 pár, retenční nádrž „Černá voda“ Chodov

16.5.: labuť zpěvná, 1 ex., žlutý límec č. GR57, dále pozorována 25.7., 21.8. na Ohři v Karlových Varech u Chebského mostu

16.6.: rákosník velký, hlas 2 ♂, složiště popelavé hydrosměsi „Vřesová“

11.8.: husice liščí, 6 ex., složiště popelavé hydrosměsi „Vřesová“

M. Horáková

29.7.: orlovec říční, 1 ex., nádrž Klabava u Rokycan

P. Moulis

22.-25.8.: orlovec říční, 1 ex. pravidelně pozorovaný při lovu i z velmi malé vzdálenosti na polovypuštěném rybníku u Kláštera Teplá (KV)

Václav Kovář

INFORMACE O SCHŮZKÁCH ČLENŮ Z PLZEŇSKA

Členové pobočky z Plzeňska se scházejí na neformálních schůzkách každé první pondělí v měsíci (s výjimkou školních prázdnin) od 19.00 h. v učebně Církevního gymnázia v Plzni (Mikulášské náměstí 15, Plzeň, vchod z Mikulášského náměstí). Schůzky obvykle končí okolo 21. h. Všichni zájemci z Plzně a širšího okolí jsou vítáni!

Kontaktní adresa: ZÁPADOČESKÁ POBOČKA

ČESKÉ SPOLEČNOSTI ORNITOLOGICKÉ

při Západočeském muzeu v Plzni

✉ Kopeckého sady 2, 301 00 Plzeň

E-mail: zcp-cso@zde.cz

COLUMBA, informační zpravodaj Západočeské pobočky České společnosti ornitologické ● vydává Západočeská pobočka České společnosti ornitologické ● šéfredaktor: Mgr. Lubomír Volter ● redakční rada: RNDr. Stanislav Beneda, Václav Kovář, Karel Lang, Karel Makoň, Ing. Václav Říš, Šárka Vančurová ● náklad 150 výtisků ● neprodejné

POZVÁNKA NA ČLENSKOU SCHŮZI

Výbor Západočeské pobočky České společnosti ornitologické při Západočeském muzeu v Plzni Vás zve na členskou schůzi pobočky, která se koná **v sobotu 4.12.2003 v přednáškovém sále Západočeského muzea v Plzni, Kopeckého sady 2 (opravená hlavní budova). Začátek v 9 hodin.**

Program:

1. Zahájení
2. Organizační záležitosti
3. Ornitologické aktuality, různé
4. Přestávka
5. Přednáška RNDr. Františka Pojera: „Nová odyssea“
6. Diskuse k přednášce
7. Závěr

V Plzni dne 24.11.2004

Karel Makoň
tajemník

RNDr. Stanislav Beneda v.r.
předseda